

**החלטת ועדת האתיקה
בקובלנות נגד חבר הכנסת באסל גטאס
מיום ד' בטבת התשע"ז - 2 בינואר 2017**

רקע

1. ביום 18.12.2016 נפתחה חקירה נגד חה"כ באסל גטאס בחשד שהעביר לשני אסירים ביטחוניים אותם ביקר בכלא קציעות טלפונים, ציוד נלווה ומסמכים, לאחר שמעשים אלה תועדו בצילומי וידאו (ללא קול). ביום 21.12.2016 פנה היועץ המשפטי לממשלה לכנסת בבקשה כי תיטול את חסינותו של חה"כ גטאס בפני חיפוש ובפני מעצר לפי חוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, התשי"א-1951, כדי לאפשר את מיצוי החקירה.

באותו יום החליטה ועדת הכנסת כי היא מקבלת את בקשתו של היועץ המשפטי לממשלה והציעה לכנסת ליטול מחה"כ גטאס את חסינותו, והכול בקשר לחקירה האמורה.

לאחר שהתקבלה החלטה זו, הודיע חה"כ גטאס בכתב כי הוא מסכים לנטילת החסינות, ובהתאם לחוק לא נדרשה החלטה נוספת של הכנסת ונטילת החסינות נכנסה לתוקף לאחר שיושב ראש הכנסת הודיע על כך לכנסת ביום 22.12.2016.

בהמשך אותו יום נעצר חה"כ גטאס, לאחר מכן מעצרו הוארך על ידי בית המשפט, וביום 27.12.2016 קבע בית המשפט כי הוא ישהה במעצר בית למשך עשרה ימים עד ליום 5.1.2017. בנוסף, האריך ביהמ"ש את צו עיכוב היציאה מהארץ שניתן עם פתיחת החקירה ב-180 ימים, וקבע ערבויות לקיום תנאי המעצר.

לאור חוות דעתו של היועץ המשפטי לכנסת מיום 25.12.2017 שלפיה "חבר הכנסת השווה במעצר, לרבות מעצר בית או חלופות מעצר אחרות המונעות ממנו להגיע למשכן הכנסת, אינו יכול להשתתף בהצבעות בוועדות הכנסת ובמליאה, וזאת על אף שבמליאת הכנסת לא ניתן למלא את מקומו. עם זאת, רשאי בית המשפט, בעת שהוא מחליט על המעצר או הארכתו, לשקול את עובדת היותו של העצור חבר כנסת ולאפשר לו להשתתף בהצבעות כאשר הוא סבור שניתן לעשות כן מבלי לסכל את תכליות המעצר", החליט ביהמ"ש כי חה"כ גטאס "יהיה רשאי להשתתף בישיבות הכנסת והצבעות... כאשר הכניסה לתוך המשכן והפעילות בה ללא צורך בפקוח".

לסיום חלק זה יצוין כי ביום 1.1.2017 הוגש כתב אישום נגד אחיו של אחד האסירים שביקר חה"כ גטאס. על פי כתב האישום האח הוא שמסר לחה"כ גטאס את הציוד והמסמכים כדי שיכניסם לכלא. לאחר הגשת כתב האישום נעצר האח עד תום ההליכים המשפטיים נגדו.

הקובלנות

חה"כ מיקי לוי פנה לוועדת האתיקה "בבקשה דחופה לשלילת שכרו ורכבו וכן הרחקתו מדיוני מליאת הכנסת של ח"כ באסל גטאס וזאת עד תום ההליך הפלילי נגדו." ח"כ לוי הדגיש כי "על פי חומרי החקירה שלפנינו ביצע ח"כ גטאס את העבירה בזכות היותו ח"כ ובזכות החסינות המוקנית לו מתוקף כהונתו זו ומכאן שהוא מעל בתפקידו והפר את כללי האתיקה הנדרשים בצורה הגסה והבוטה ביותר תוך כדי פגיעה קשה בבחוריו שלו וכן פגיעה קשה במעמד הכנסת".

חה"כ יעקב פרי ביקש "להפעיל את סמכויות ועדת האתיקה ולהורות על עונשים במלוא חומרת הדין, לרבות שלילת שכר ותשלומים ומניעת הגעת ח"כ גטאס לדיוני הוועדות ולדיוני המליאה, תוך שמירה על זכותו להצביע." חה"כ פרי ציין כי "במעשיו יש משום בגידה חמורה במדינת ישראל ובציבור כולו. לא ייתכן כי נבחר ציבור ינצל את מעמדו וחסינותו לצורך מעשי פשע חמורים ובמקביל ימשיך להוות חלק מבית המחוקקים ולקבל שכר מהכסף של הציבור כולו. לא יעלה על הדעת שאזרחי המדינה יממנו מכיסם את משכורתו של ח"כ גטאס הפועל כדי לפגוע בהם."

חה"כ דוד ביטן כתב כי "נכון לרגע זה חה"כ באסל גטאס מסרב להשעות את עצמו מהכנסת. לא יכול להיות שאדם שנחשד בעברות על ביטחון המדינה ישב עוד יום נוסף בדיונים בכנסת ישראל. לאור כל זאת אני דורש כינוס דחוף של ועדת האתיקה שתדון בהשעייתו לאלתר."

חה"כ איילת נחמיאס ורבין ביקשה "להשעות מיידית את ח"כ גטאס", שכן לדבריה "לא ייתכן כי חבר כנסת ינצל את מעמדו ואת זכות החסינות הניתנת לו לצורך פגיעה בביטחונה של ישראל." עוד ציינה כי "זו איננה התלונה הראשונה שאני נאלצת להגיש כנגד אותו ח"כ. פעם אחר פעם מצליח חה"כ גטאס להעמיד את הדמוקרטיה הישראלית במבחן ותוך כדי פוגע באופן שיטתי במרקם החיים השביר המשותף לנו שאנו מנסים בעקשנות לבנות כאן."

חה"כ מירב בן ארי כתבה כי "ברי כי המעשים המיוחסים לח"כ גטאס אינם קשורים כלל לתפקידו כחבר כנסת ולפעילותו מכוח התפקיד. מרחב החסינות של חבר הכנסת - אסור שינוצל לרעה באופן כה בוטה לכאורה, הפוגע בשלטון החוק". לאור דברים אלה ביקשה "שוועדת האתיקה תתכנס לדון בבקשתי למנוע מחה"כ גטאס את האפשרות להיכנס למשכן הכנסת".

חה"כ אורן אסף חזן ביקש "לכנס בדחיפות את הוועדה כדי לקבל החלטה על שלילת משכורתו של חה"כ גטאס".

3. חה"כ גטאס מסר לוועדה תגובה מפורטת בכתב וביקש לדחות את הקובלנות נגדו. לפי התגובה, "בבוא הוועדה לבחון ולהחליט בקובלנות שבפניה, יש לזכור את עיקרון חזקת החפות, ויש להזכיר כי המדובר בחשדות ולא באישומים ובחשוד ולא בנאשם או מורשע. בנסיבות אלו, נקיטת הליך אתי נגדי, בעוד החקירה בעיצומה, בטרם התבררו החשדות המיוחסים לי עד תום וכשההליך הפלילי שנפתח בגינן עוד בראשיתו, פוגעת בזכויותיי כחבר כנסת וכן פוגעת בזכותי להליך פלילי הוגן. פתיחה בהליך אתי, בצירוף הסיקור התקשורתי המסית, המוטה והמטעה, עלולה להשפיע על החקירה המתנהלת ועל ההליך המשפטי אם וכאשר יוחלט על הגשת כתב אישום. כאן המקום להזכיר כי מה שהחל בהדלפות לתקשורת כ"פרשה ביטחונית" התברר במהרה, כבר בשלב מקדמי זה כי רחוק מכל וכל, כפי שהשופט ציין בהחלטתו."

חה"כ גטאס ציין עוד כי "ועדת האתיקה אינה יכולה לנקוט במדיניות איפה ואיפה בכל מה שנוגע להטלת סנקציות אתיות על חברי כנסת שעניינם נחקר במשטרה או מתנהל בפני בית משפט. על כך אנו למדים מהחלטות ועדת האתיקה במקרים דומים אחרים בהם לא נפתח כל הליך אתי נגד חבר כנסת בטרם הרשעתו בפסק דין סופי. אציין למשל את עניינם של חברי הכנסת לשעבר חיים רמון ואברהם הירשזון ולא למותר לציין את החקירה אשר נפתחה לאחרונה נגד רה"מ בנימין נתניהו. במקרה של ח"כ רמון, מעבר לכך שלא נפתח הליך אתי בענייניו, ועדת האתיקה אף נימקה את החלטתה בעניין היעדרותו של ח"כ רמון מהשיבות וציינה שההיעדרות הייתה כתוצאה מההליך הפלילי שהתנהל נגדו, דבר אשר מקים לשיטתה "הצדק סביר" להיעדרותו."

חה"כ גטאס סיים את מכתבו בצינו כי "אחזור ואדגיש שאין לתת לשיקולים פוליטיים להשפיע על ההליך ההוגן שזכותו של כל ח"כ או אזרח לקבל במהלך בירור ענייניו בשלב זה, וזאת הסיבה שהסכמתי להסרת החסינות הדיונית בעניין זה בכדי למצות את ההליך באופן הוגן ומבלי להפריע לעבודה הפרלמנטרית."

החלטת ועדת האתיקה

4. לאחר שעיינה בקובלנות ובתגובת הנקבל, בפניית היועץ המשפטי לממשלה ליו"ר הכנסת, בהחלטת בית המשפט בדבר מעצר הבית של חה"כ גטאס ובכתב האישום שהוגש נגד שותפו, קיימה הוועדה דיון בקובלנות.

5. טענתו העיקרית של חה"כ גטאס היא איפוא טענת האפליה ביחס לחברי כנסת אחרים שנחקרו ואף הועמדו לדין, אולם בשונה ממקרה זה ועדת האתיקה לא דנה בעניינם. **רוב חברי הוועדה סברו כי טענה זו אינה במקומה נוכח ייחודו של מקרה זה, הבא לידי ביטוי הן בכך שהמעשה נעשה תוך כדי ניצול חסינותו וזכות היתר שניתנה לחברי הכנסת לבקר אסירים בכלא ולהיות פטורים מחיפוש בגופם ובחפציהם, והן בשל הראיות המוצקות, אשר אינן שנויות במחלוקת,**

באשר לעצם העברת החפצים האסורה לאסירים ביטחוניים.

6. רוב חברי הוועדה ביקשו להדגיש כי אינם נכנסים כלל למניעיו של חה"כ גטאס ולשאלה האם המעשה שנעשה על ידו נעשה במטרה לסייע לגורמי טרור אם לאו. עצם העובדה כי חה"כ גטאס היה מודע לכך שהוא עושה מעשה אסור תוך ניצול חסינותו היא בעיני דעת הרוב חמורה דיה כשלעצמה, ויש בה כדי להוות הפרה של כלל 2 לכללי האתיקה הקובע כי **"חבר הכנסת ישמור על כבוד הכנסת וכבוד חבריה, ינהג בדרך ההולמת את מעמדו ואת חובותיו כחבר הכנסת, וימנע משימוש בלתי ראוי בחסינויותו ובזכויותיו כחבר הכנסת"**.

בנוסף לכך, מעשהו של חה"כ גטאס גרם לפגיעה במוסד החסינות, שהוא כלי חשוב בהבטחת עצמאותם וחופש פעולתם הפוליטי של חברי הכנסת.

לאור האמור לעיל החליטו רוב חברי הוועדה כי במקרה ייחודי זה יש מקום להרחיק את חה"כ גטאס משיבות הכנסת והוועדות לתקופה של ששה חודשים, שהיא הסנקציה המקסימלית האפשרית לפי החוק.

עוד יצוין כי רוב חברי הוועדה אף סברו כי זהו מקרה מתאים להפעלתו לראשונה של סעיף 13ד(ד)(6) לחוק החסינות, כפי שתוקן בכנסת הנוכחית, המאפשר לוועדת האתיקה לשלול שכר לתקופה שלא תעלה על שבועיים מחבר הכנסת שהורחק משיבות הכנסת. ואולם, בעניין שלפנינו נדרשת החלטה פה אחד של חברי הוועדה, וכפי שיפורט בסעיף 7 להלן לא התקבלה החלטה פה אחד.

7. דעת המיעוט סברה כי הדיון בוועדה מתקיים בשלב מוקדם מדי, שבו עדיין לא התבררו החשדות נגד חה"כ גטאס, וכי על ועדת האתיקה להיות נאמנה למדיניותה שלא לדון בקובלות במקביל לקיומן של חקירות משטרתיות ובטרם נפרשה בפניה תמונת החקירה המשטרתית במלואה.

8. **לאור האמור, החליטו רוב חברי הוועדה להטיל על חה"כ באסל גאטס, בהתאם לסעיף 13ד(ד)(4) לחוק החסינות, הרחקה משיבות מליאת הכנסת וועדות הכנסת לתקופה של ששה חודשים, החל ביום קבלת ההחלטה ועד ליום 1 ביולי 2017.** בתקופה זו יהיה רשאי חה"כ גטאס להיכנס לשיבות לצורך הצבעה בלבד.